

představu o doktorech v Československu vám opraví každý knihkupec. Ten vám řekne, že na př. doktoři práv u nás hrubě nečtou odbornou literaturu — s výjimkou zákoníků. U doktorů lékařství je to lepší, u doktorů filosofie a věd přírodních poměrně nejlepší. Důkazem dosti spolehlivým na tuto zarážející věc je odbyt původní i přeložené odborné literatury. Když se právnického spisu (vydaného v seriosní sbírce) prodá 80 výtisků v prvním roce po vytištění, pak se mluví o normálním prodeji, při prodeji přes 100 je tu už úspěch! Kolik tisíc máme jen advokátů, notářů, soudců a jaké armády právnického úřednictva ve veřejné službě a soukromém podnikání průmyslovém a bankovním, v kartelech a svazech všeho druhu!«

Spory a dlužnické úlevy.

Pro řešení, že jde o nesplatnost v době rozsudku (§ 406 c. ř. s.) a že tedy žaloby mají býti pro tentokrát zamítny, pokud v době vynešení rozsudku pohledávka nebyla splatna, se vyslovují: Dr. Josef Trněček, v článku »O žalobách proti zemědělcům a nezaměstnaným« v Soudcovských Listech z května 1936, Dr. J. Havelka, v článku »Úlevy při splácení pohledávek za zemědělci« v Soudcovských Listech z června 1936, Dr. Jos. Pužman, Dr. Karel Knap v článku »Ještě o žalobách proti zemědělcům« v Soudcovských Listech z července 1936 (jakož i v »Dodatcích« k Dlužnickým úlevám v praxi a Zeměděl-

skému vyrovnaní, právě vyšlých), Dr. Hanuš Frind v článku »Zur Praxis bei Behandlung von Klagen bei Zahlungserleichterungen für Landwirte und Arbeitslose« v Richterzeitung z dubna 1936, Dr. Vlad. Kubeš v článku »Spory a exekuce podle vl. nař. 250/1935 a 251/1935 Sb. z. a n.« v Spořitelním Obzoru z března 1936, Dr. Herb. Schlosser v článku »Zahlungserleichterungen und Eigentumsvorbehalt« v Richterzeitung z května 1936, Dr. Max Glaser v článku »Zur Frage des Eigentumsvorbehaltes nach den Verordnungen 250/1935 und 251/1935« v Richterzeitung ze srpna 1936.

Pro opačný názor vyslovují se: Dr. Theodor Leicht v článku »Gewähren die Stundungsgesetze eine prozessuale Einwendung?« a v článku »Wieder ein neues Stundungsgesetz« v Deutsches Anwaltsblatt z února a dubna 1936, Dr. Pavel Ehrlich v článku »Der Einfluss der Veordnungen über die Schuldenregelung auf die Fälligkeit der Forderung« v Juristen-Zeitung z března 1936, Dr. Bedřich Pick v článku »Procesuální otázky při oddlužení zemědělců« v Soudcovských Listech z února 1936, a Dr. Gustav Herdan v článku »Zur Behandlung der neuen Schuldenregelung in der Praxis« v Richterzeitung ze září 1936.

Podstatné argumenty jednotlivých článků byly souhrnně otištěny též v »Dodatcích« k Dlužnickým úlevám v praxi, Dr. Pužman - Dr. Knap.

Z právní praxe.

Likvidace daňových nedoplatků.

Jedním z velkých úkolů, který si v letošním roce uložila finanční správa, je likvidace nedoplatků da-

ní přímých, daně z obratu a přepychové a dávky z majetku. Touto likvidací sleduje finanční správa dvojí cíl: jednak zmírněním tíživosti daňového břemene přispěti k zlep-

šení hospodářských poměrů, jednak sjednati pořádek na daňových účtech u berních úřadů. Zákonný podklad získala finanční správa vládním nařízením ze dne 30. ledna 1936, č. 28 Sb. z. a n., kterým sjednoceny byly zákonné normy, upravující odpisy pravoplatně předepsaných daní a ministr financí zmocněn, aby upravil věcnou i místní příslušnost finančních úřadů, jež provádějí likvidaci. Na základě tohoto zmocnění vydalo ministerstvo financí pokyny o provádění likvidace, a to několika interními výnosy, z nichž dva nejdůležitější (č. j. 9522/36 a 36.000/36) jsou publikovány v čís. 2. a 3. Věstníku ministerstva financí, ročník 1936.

Hlavní zásady, jimiž se likvidace nedoplatků řídí, jsou tyto:

Předmětem úpravy nedoplatků, jak se oficiálně této likvidaci ve zmíněných výnosech říká, jsou pouze ta daňová konta, na nichž váznou nedoplatky daní přímých a daně z obratu za léta 1933 a starší. Poplatník, který je dlužen zmíněné daně jen za léta 1934 a 1935, do úpravy nedoplatků nespadá. Nedoplatky za léta 1934 a 1935 však mohou býti též předmětem úpravy, jestliže poplatník kromě nich je dlužen též nedoplatky za léta 1933 a starší. Je samozřejmé, že úprava se vztahuje i na přírážky k přímým daním a na jejich příslušenství (úroky z prodlení a exekuční poplatky). Rovněž sem spadají pořádkové pokuty, nikoli však pokuty (tresty na penězích) a upouštěcí částky předepsané v řízení trestním.

Věcně příslušny jsou k rozhodnutí berní správy, nepřevyšuje-li nedoplatek daní přímých s přírážkami a příslušenstvím a daně z obratu s příslušenstvím dohromady částku 50.000 Kč, zemské finanční úřady při nedoplatku těchže daní do 300.000 Kč a ministerstvo financí při ne-

doplatku vyšším než 300.000 Kč. Zemské finanční úřady pak mohou při nedoplatku od 50.000 Kč do 150.000 Kč delegovati k rozhodnutí pro obvod několika berních správ přednostu větší berní správy. Částky 50.000 Kč, 300.000 Kč a 150.000 Kč znamenají nejen nejvyšší hranici úhrnného nedoplatku, nýbrž i nejvyšší mez odpisu, který může příslušný úřad povolit.

Všecky případy, jež jsou předmětem úpravy, musí projíti berní správou, která o nich buď rozhodne, pokud je příslušna, nebo — není-li — je předloží s návrhem přímo úřadu, který je k rozhodnutí příslušný. Spisy, o nichž přísluší rozhodnouti ministerstvu financí, předloží berní správa tomuto úřadu přímo, nikoli prostřednictvím zemského finančního úřadu. Místně příslušnou je pak ona berní správa, v jejímž obvodu má poplatník své bydliště. Při úpravě nedoplatků je totiž zásadním požadavkem, aby bylo s poplatníkem jednáno osobně, což může provésti poměrně s nejmenšími obtížemi právě berní správa poplatníkovy bydliště. Tato berní správa nerozhoduje pak o jednotlivých případech jakožto úřad sama, nýbrž každý případ je projednán ve zvláštní komisi, složené ze zástupců berní správy a berního úřadu a jednoho člena laika, kterým je pravidelně některý člen daňové komise. Tato komise, vyslechnuvši zprávu referenta, posoudivši výsledek provedeného šetření, jakož i všechny rozhodné okolnosti, vysloví svůj názor o vyřízení. Usnesení komise, jež je výrazem názoru většiny jejích členů, je pak rozhodno pro vyřízení věci, pokud je k rozhodnutí příslušna berní správa; jinak je návrhem nadřízeným úřadům. Jinými slovy rozhodnutí berní správy nebo její návrh musí vždy souhlasiti s usnesením této komise.

Úprava nedoplatků spočívá pravi-

delně v jejich úplném či částečném odpise. Odpis může být dvojitý, podle toho, je-li opřen o ustanovení odstavce 2. nebo 3. § 276 zákona o přímých daních.

Podle ustanovení odst. 2. § 276 lze odepsati nedoplatky, jež jsou nedobytny, nebo jejichž vymáhání jest spojeno se zvláštními a nepoměrnými obtížemi. Jsou to tedy nedoplatky, o nichž je prokázáno, že by jejich vymáhání nemělo žádného výsledku, nebo o nichž je známo, že by k cíli nevedlo pro úplnou nemajetnost a platební neschopnost dlužníkovu, nebo kde dlužník zemřel, nezanechav žádného jmění, nebo kde nelze vypátrati jeho bydliště, kde složil dlužník manifestační přísahu, kterou osvědčil, že je nemajetný, nebo kde by exekuce neposkytla většího výtěžku, než jest třeba k uhrazení exekučních nákladů, nebo kde by vymáhání bylo jinak spojeno s mimořádnými obtížemi a pod. Odpis nedoplatků z těchto důvodů a podle citovaného ustanovení provede příslušný finanční úřad z moci úřední bez poplatníkovy žádosti, aniž by poplatníka o něm vyrozuměl. Poplatníkovi pak nevzniká provedením odpisu žádný právní nárok a finanční správa může v době promlčecí odpis kdykoli zrušiti a nedoplatek znovu na účtě předepsati, zjistí-li, že okolnosti, odpis odůvodňující, pominuly a nedoplatek že není tedy více nedobytný.

Úplný nebo částečný odpis nedoplatků podle ustanovení odst. 3. § 276 lze povolití jen na žádost poplatníkovu, jestliže jsou splněny zákonné předpoklady, t. j. jestliže by vymáháním nedoplatků byla vážně ohrožena poplatníková výživa nebo přivoděna jeho hospodářská zkáza. Tímto ustanovením jest dáno finanční správě široké pole volné úvahy k posouzení, jsou-li splněny zákonné předpoklady pro odpis nedoplatků. Při provádění úpravy daňových ne-

doplatků vykládá finanční správa toto zákonné ustanovení dosti liberálně. V první řadě přihlíží k celkovému dluhu poplatníkovu na všech státních daních a dávkách, posuzuje tíživost tohoto dluhu s hlediska jeho únosnosti vzhledem k hospodářským poměrům poplatníkovým, berouc při tom též patřičný zřetel k vyhlídkám na dobytost dluhu v řízení exekučním, na dosah a následky exekučních kroků jak pro finanční správu samu, tak i pro poplatníka a jeho hospodářské podnikání. Na počátku zmíněné pokyny ministerstva financí neobsahují žádného pravidla o tom, jakým způsobem má být daňový dluh upraven a na jakou částku snížen. Nebylo to ani možné, neboť celá akce je postavena na základ individuálního řešení. Pro výši odpisu a větší či menší liberalitu rozhodujících úřadů jsou tedy směrodatny poměry každého konkrétního případu. Lze očekávati blahovolný postup tam, kde jde o nedoplatky za stará léta, špatně zajištěné a tedy tíže dobyté, rigorosnější postup pak u nedoplatků za nová léta, dobře zajištěných. Vítanější pak řešení bude pro finanční správu, jak sama doznává, ono, kde poplatník se uvolí snížený nedoplatek zaplatiti v krátké lhůtě celý hotově, nebo kde aspoň větší jeho část vyrovná ihned a zbytek zaváže se zaplatiti v krátkých splátkách.

Odpis nedoplatků podle tohoto ustanovení může být povolen bezpodmínečně nebo vázán na splnění určitých podmínek. Těmito podmínkami jest nejčastěji zaplacení nesleveného nedoplatku, řádné placení daní běžných, odvolání podaných opravných prostředků a pod. Na povolení odpisu podle tohoto ustanovení nemá poplatník právního nároku. Byla-li mu však sleva daní povolena a splnil-li stanovené podmínky, je finanční správa svým rozhodnutím vázána. O. Hanuš.